

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2018/19:SfU23

Avtal om social trygghet mellan Sverige och Filippinerna

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner avtalet om social trygghet av den 15 oktober 2015 mellan Sverige och Filippinerna. Avtalet, som i princip inte innebär några nya åtaganden för svensk del, innehåller bestämmelser som samordnar de båda ländernas lagstiftning om ålders-, efterlevande- och invaliditetspension, arbetsskada samt sjuk- och aktivitetsersättning. Vidare föreslås att avtalet ska införlivas i svensk rätt genom en särskild lag. Lagen föreslås träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller regeringens lagförslag.

Behandlade förslag

Proposition 2018/19:55 Avtal om social trygghet mellan Sverige och Filippinerna.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Avtal om social trygghet mellan Sverige och Filippinerna	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Propositionen	9
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Avtal om social trygghet mellan Sverige och Filippinerna

Riksdagen godkänner avtalet om social trygghet av den 15 oktober 2015 mellan Sverige och Filippinerna och antar regeringens förslag till lag om avtal om social trygghet mellan Sverige och Filippinerna.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:55 punkterna 1 och 2.

Stockholm den 28 mars 2019

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Maria Malmer Stenergard

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Maria Malmer Stenergard (M), Rikard Larsson (S), Carina Ohlsson (S), Katarina Brännström (M), Solveig Zander (C), Julia Kronlid (SD), Kadir Kasirga (S), Hans Eklind (KD), Björn Petersson (S), Mats Berglund (MP), Arin Karapet (M), Ann-Sofie Alm (M), Christina Høj Larsen (V), Linda Lindberg (SD), Anne Oskarsson (SD), Barbro Westerholm (L) och Erica Nädin (S).

Redogörelse för ärendet

Representanter för Sveriges och Filippinernas regeringar förhandlade under 2014 och 2015 fram ett avtal om social trygghet mellan Sverige och Filippinerna. I den svenska delegationen ingick även representanter för Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket. Avtalet undertecknades i Stockholm den 15 oktober 2015.

En redovisning av det riksdagsbeslut som föreslås i propositionen finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Avtal om social trygghet mellan Sverige och Filippinerna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner avtalet om social trygghet av den 15 oktober 2015 mellan Sverige och Filippinerna samt bifaller regeringens förslag till lag om social trygghet mellan Sverige och Filippinerna.

Propositionen

Bakgrund

Rörligheten mellan Sverige och Filippinerna har ökat de senaste åren. Filippinerna är den näst folkrikaste nationen i Asean (Sydöstasiatiska staternas förbund), och många filippinier arbetar runt om i världen, inklusive i Sverige. De svenska relationerna med Filippinerna har stärkts av att den svenska ambassaden åter öppnades i Manila 2016 efter att ha varit stängd sedan 2008. Ett fyrtiotal svenska företag är etablerade i Filippinerna, och den svenska exporten består huvudsakligen av verkstadsprodukter, telekomutrustning, motorfordon, papper och pappersmassa samt läkemedel. Förhandlingar om ett frihandelsavtal pågår mellan EU och Filippinerna. Mot denna bakgrund gör den svenska regeringen bedömningen att ett avtal om social trygghet behövs för att underlätta rörligheten mellan Sverige och Filippinerna.

Avtalets innehåll

Avtalet är indelat i fem avdelningar och följer i stort samma struktur som de flesta av Sveriges avtal om social trygghet. I den första avdelningen fastställs vilken lagstiftning avtalet ska vara tillämpligt på. För svensk del handlar det om lagstiftningen om sjuk- och aktivitetsersättning, inkomstgrundade ålderspensioner och garantipensioner, efterlevandepensioner och efterlevandestöd, olycksfall i arbetet och arbetsrelaterade sjukdomar samt lagstiftningen om socialavgifter i dessa fall. Sjuk- och aktivitetsersättning är att anse som en ”pension” i avtalets mening. För filippinsk del handlar det bl.a. om ålderspension samt om förmåner vid invaliditet och dödsfall.

Avtalet gäller alla personer som omfattas eller har omfattats av filippinsk eller svensk lagstiftning. Avtalet gäller även personer som härleder sina rättigheter från dessa personer. Det handlar t.ex. om efterlevande familjemedlemmar till den försäkrade. Personer som omfattas av avtalet ska vid

tillämpningen av en avtalsslutande stats lagstiftning likabehandlas med statens egna medborgare.

Förmåner som omfattas av avtalet ska, om inget annat anges i avtalet, betalas ut även vid bosättning och vistelse i den andra avtalsslutande staten eller i ett annat land. Svensk inkomstgrundad ålderspension, inkomstrelaterad sjuk- eller aktivitetsersättning och arbetsskadeersättning betalas enligt nationell lagstiftning ut oavsett om den som har rätt till ersättning är bosatt i Sverige eller något annat land. Svenska garantipensioner, sjuk- och aktivitetsersättning i form av garantiersättning samt efterlevandestöd kan inte betalas ut vid bosättning i Filippinerna med stöd av vare sig svensk lagstiftning eller avtalets bestämmelser. Bakgrunden är främst att det inte finns någon motsvarande förmån i den filippinska lagstiftningen och att de svenska garantiförmånerna inte är avgiftsfinansierade utan skattefinansierade.

Grundregeln i avtalet är att arbetstagare och egenföretagare som arbetar i en avtalsslutande stat ska omfattas av arbetslandets lagstiftning, oavsett var personen i fråga är bosatt eller var arbetsgivaren har sitt säte. Från denna regel finns det undantag, t.ex. vid s.k. utsändning, och för resande personal, statligt anställda och diplomater.

I enlighet med internationell praxis finns i avtalet en regel om sammanläggning av försäkringsperioder som innebär att försäkringsperioder som har tjänats in i Filippinerna och Sverige kan läggas samman. Reglerna om sammanläggning kan göra det möjligt för personer som har arbetat i två länder att uppfylla eventuella minimikrav enligt lagstiftningen i ett av länderna genom att lägga till försäkringsperioder som tjänats in enligt det andra landets lagstiftning. En person som inte har tillgodoräknats ett tillräckligt antal försäkringsperioder enligt lagstiftningen i ett land kan därmed tillgodogöra sig perioder i båda länderna för att ”öppna rätten” till en förmån.

För svensk del är bestämmelsen om sammanläggning tillämplig på bl.a. inkomstgrundad ålderspension i form av tilläggspension. Som exempel kan nämnas en person som arbetat i Sverige i ett år och som tjänat in ett år med pensionspoäng i Sverige samt arbetat i två år i Filippinerna och då varit omfattad av det filippinska pensionssystemet. Personen uppfyller därmed kravet på tre år med pensionspoäng för rätt till tilläggspension. Vid beräkning av tilläggspensionens storlek ska dock enligt avtalet hänsyn endast tas till försäkringsperioder som är fullgjorda enligt svensk lagstiftning.

När det gäller filippinska förhållanden blir t.ex. bestämmelserna om sammanläggning tillämpliga på den filippinska lagstiftningen enligt vilken det krävs tio år (120 månader) med filippinska försäkringsperioder för att ha rätt till en filippinsk ålderspension. En person som t.ex. varit omfattad av det filippinska pensionssystemet i sex år och i många år av det svenska pensionssystemet kan med hjälp av avtalet använda fyra svenska försäkringsår för att uppfylla det filippinska tioårskravet. Personen får då en andelsberäknad filippinsk ålderspension för de sex åren. Beräkningen av pensionens storlek påverkas alltså inte av de försäkringsperioder som har tjänats in i Sverige.

Avtalet medför att pensionssystem i Filippinerna, Sverige och EU- och EES-stater i vissa fall kan samordnas. För att samordning ska ske krävs att Filippinerna och EU- eller EES-staten i fråga har ingått ett avtal om social trygghet som innehåller bestämmelser om sammanläggning.

För samtliga svenska garantiförmåner (garantipension och sjuk- och aktivitetsersättning i form av garantiersättning) krävs enligt den svenska lagstiftningen en bosättningstid i Sverige (försäkringstid) om minst tre år. För svenskt vidkommande har denna regel undantagits från sammanläggning. Det innebär t.ex. att en person som har varit bosatt i Sverige i två år och har ett års filippinsk försäkringsperiod inte har rätt till svensk garantipension vid bosättning i Sverige eftersom personen inte har bott i Sverige i tre år. Sammanläggningsreglerna i avtalet innebär inte heller att försäkringstid i Filippinerna påverkar storleken av en garantiförmån i Sverige. En person som t.ex. har varit bosatt i Sverige i tolv år och som sedan har varit försäkrad i Filippinerna i 25 år kan vid bosättning i Sverige inte få mer än 12/40 av garantiförmånen, eftersom pensionen är 40-delsberäknad.

Vid fastställande av rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning ska personer som är försäkrade enligt den filippinska lagstiftningen anses som försäkrade enligt den svenska lagstiftningen. Härigenom kan personer som är försäkrade i Filippinerna vid tidpunkten för försäkringsfallet i vissa fall, om de uppfyller de medicinska kraven, få svensk inkomstrelaterad sjuk- eller aktivitetsersättning. Vid beräkning av ersättningen beaktas, enligt avtalets bestämmelser, endast inkomster som tjänats in under tid som svensk lagstiftning var tillämplig.

Kostnadseffekter

Avtalet mellan Sverige och Filippinerna innebär i princip inga nya åtaganden för svenskt vidkommande. För att fastställa rätten till inkomstrelaterad sjuk- och aktivitetsersättning anses försäkring enligt den filippinska lagstiftningen som försäkring enligt svensk lagstiftning. Detta bedöms dock inte innebära några ökade kostnader i förhållande till dagens situation.

Sveriges tillträde till avtalet

Avtalet träder i kraft den första dagen i den fjärde månaden efter den månad då vardera avtalsslutande staten ska ha tagit emot en skriftlig underrättelse från den andra avtalsslutande staten om att staten har fullgjort alla formaliteter för att avtalet ska träda i kraft. För Sveriges del krävs enligt 10 kap. 3 § regeringsformen riksdagens godkännande innan regeringen ingår en internationell överenskommelse, bl.a. om det krävs att ny lag stiftas. I det aktuella fallet krävs ny lagstiftning för att avtalets bestämmelser ska kunna tillämpas i Sverige. Regeringen föreslår därför att riksdagen godkänner avtalet och att avtalet införlivas i svensk rätt genom en särskild lag.

Avtalet omfattar bl.a. sjuk- och aktivitetsersättning som finansieras av en särskild sjukförsäkringsavgift som fastställs i socialavgiftslagen (2000:980).

Eftersom sjukförsäkringsavgiften även omfattar finansieringen av sjukpenningförsäkringen måste kostnaderna för sjuk- och aktivitetsersättningen skiljas ut. Då andelen av sjukförsäkringsavgiften kan komma att variera över tid bör det inte anges någon fast procentsats i lagen utan endast de kriterier som ska gälla för att beräkna en sådan andel.

Regeringen föreslår att lagen träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Utskottets ställningstagande

Inga motioner har väckts i ärendet. Utskottet gör samma bedömning som regeringen att ett avtal om social trygghet mellan Sverige och Filippinerna behövs för att underlätta rörligheten mellan länderna. Utskottet anser därför att riksdagen bör godkänna avtalet och att det ska införlivas i svensk rätt genom en särskild lag. Propositionens förslag tillstyrks således.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2018/19:55 Avtal om social trygghet mellan Sverige och Filippinerna:

1. Riksdagen godkänner avtalet om social trygghet av den 15 oktober 2015 mellan Sverige och Filippinerna avsnitt 6).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om avtal om social trygghet mellan Sverige och Filippinerna.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om avtal om social trygghet mellan Sverige och Filippinerna

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Det avtal om social trygghet mellan Sverige och Filippinerna som undertecknades i Stockholm den 15 oktober 2015 ska gälla som lag här i landet. Avtalets innehåll framgår av en bilaga till denna lag.

2 § Vid tillämpning av avtalet ska avgiften för sjukersättning och aktivitetsersättning bestämmas till den procentsats av sjukförsäkringsavgiften enligt socialavgiftslagen (2000:980) som beräknas motsvara den andel av denna avgift som finansierar sjukersättning och aktivitetsersättning.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.